

Dějiny vědy a techniky

Vyučující: doc. PhDr. Bohumil Jiroušek, Dr.

LS

1-2) Technika, kultura, civilizace, společnost a věda - základní pojmy. Charakter vědy, T. S. Kuhn a jeho pojetí vědeckých revolucí. Význam dějin vědy a techniky, přínos DVT dějinám kultury. Tradice dějin věd a techniky. Odborná periodika. Literatura k DVT. Věda a společnost, věda a dějiny

3) Historie a sociologie

4) Názory na fungování společnosti. Systémové teorie společnosti

5) David Riesman a jeho teorie společnosti

6) Norbert Elias a jeho teorie civilizačního procesu

7) Ekonomické názory novověku. Problémy výroby a spotřeby

8) Vynálezy a vývoj produktivity práce

9) Nástin vývoje organizovaného vědeckého bádání

10) Organizační vývoj české vědy. Societas incognitorum, Vlastenecko-hospodářská společnost, Jednota pro povzbuzení průmyslu, Česká akademie věd a umění

11) Vývoj dopravy (s důrazem na 19. a 20. století)

12) Přírodní národy - společnost, mýty, umění, myšlení a vztah k technice. Teorie vzniku zemědělství

13) Americké indiánské civilizace a jejich vztah k technice

14) Hospodářský a sociální život Mezopotámie jako příklad života nejstarších civilizací

ZS

15-17) Hospodářské (a sociální) dějiny Evropy

18) Pravěká a starověká technika

19) Věda ve starověku

20) Arabská věda. Byzantská vzdělanost

21) Středověká věda a technika

22) Věda 16. století

23) Věda 17. a 18. století

24) Věda 19. století

25-26) Průmyslová a vědeckotechnická revoluce

27) Jaderná technika. Dobývání a výzkum kosmu

28) Vztah člověka k přírodě. Technika × příroda. Dnešní problémy vědy, filosofie vědy.

Literatura:

Adamová L. - Dudák V. - Jelen J. a kol., Kapitoly z filosofie vědy, Praha 1993.

Arendtová H., Krize kultury, Praha 1994.

Barrow J. D., Nové teorie všeho, Praha 2008.

Blümllová D. – Rauchová J. (edd.), Čas výstavního ruchu, České Budějovice 2005.

Blümllová D. – Rauchová J. a kol., Čas rychlých kol a křidel, České Budějovice 2008.

Burian J. - Oliva P., Civilizace starověkého středomoří, Praha 1984.

Bernal J. D., Věda v dějinách I - II, Praha 1960.

Bureš V. – Čech P., Systémové vědy a teorie, Hradec Králové 2008.

Cameron R., Stručné ekonomické dějiny světa, Praha 1996.

Ceram C. W., Bohové, hroby a učenci, Praha 1965.

Ceram C. W., První Američan, Praha 1977.

Daničková S., Skrytá poselství vědy. Rozhovory s vědci, Praha 2009.

- Draper J. W., Dějiny duchovního vývoje v Evropě I - III, Praha 1908 - 1910.
- Dvořák J., K historii schwarzenberských tuhových dolů v Černé v Pošumaví (Schwarzbach), České Budějovice 2007.
- Fajkus B., Současná filosofie a metodologie vědy, Praha 1997. Folta J. (ed.), Studie o technice v českých zemích VII-IX, 1945-1992, Praha 2003.
- Folta J. - Drábek P., Přírodní vědy, technika a lékařství ve 20. století v datech, Dějiny věd a techniky 33, 2000, zvláštní č. 5.
- Frazer J. G., Zlatá ratolest, Praha 1994.
- Haubelt J., České osvícenství, Praha 1986, 2. vydání 2004.
- Heyerdahl T., Staré civilizace a oceán, Praha 1983.
- Hoch A. A., Vynálezy, které změnily svět, Praha 1941.
- Holzbachová I., Filozofické a metodologické problémy vědy, Brno 1996.
- Chase S., Člověk a stroj, Praha 1931.
- Janáček J., Přehled vývoje řemeslné výroby v českých zemích za feudalismu, Praha 1963.
- Janáček J., Století zámořských objevů, Praha 1959.
- Jílek F. a kol., Studie o technice v českých zemích 1800 - 1918 I - IV, Praha 1983 - 1986.
- Jílek F., T. A. Edison, Praha 1995.
- Jílek F., Zrození velkých vynálezů, Praha 1988.
- Katz F., Staré americké civilizace, Praha 1989.
- Kéki B., 5000 let písma, Praha 1984.
- Keller J., Až na dno blahobytu, Brno 1993.
- Keller J., Šok z ekologie, Praha 1996.
- Kostlán A., Societas incognitorum. První učená společnost v českých zemích, Praha 1996.
- Krameš J., Kameralismus a klasická ekonomie v Čechách. Praha 1998 (Studie z hospodářských dějin č. 4.).
- Kuhn T. S., Struktura vědeckých revolucí, Praha 1997.
- Lévi-Strauss C., Myšlení přírodních národů, Liberec 1996.
- Lévi-Strauss C., Smutné tropy, Praha 1966.
- Lilley S., Stroje a lidé v dějinách, Praha 1973.
- Lips J., O původu věcí, Praha 1960.
- Lodge O., Věda a pokrok lidstva, Praha 1933.
- Mendl B., Hospodářský vývoj Evropy, Praha 1948.
- Mumford L., Technika a civilizace, Praha 1947.
- Nový L. a kol., Dějiny techniky v Československu do konce 18. století, Praha 1974.
- Nový L. a kol., Dějiny exaktních věd v českých zemích do konce 18. století, Praha 1961.
- Paulinyi Á., Průmyslová revoluce. O původu moderní techniky, Praha 2002.
- Purš J., Průmyslová revoluce, Praha 1973.
- Puršová J., Vývoj systémových teorií společnosti, Praha 1984.
- Smolka I. (ed.), Studie o technice v českých zemích V-VI, 1918-1945, Praha 1995.
- Spengler O., Člověk a technika. Příspěvek k jedné filozofii života, Praha 1997.
- Störig H. J., Malé dějiny filosofie, Praha 1991.
- Šmajs J., Kultura proti přírodě, Brno 1994.
- Šubrt J., Civilizační teorie Norberta Eliase, Praha 1996.
- Špelda D., Proměny historiografie vědy, Praha 2009.
- Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I-IV, Praha 2001-2004.
- Tissandier G., Mučedníci vědy, Praha 1908.
- Urban O., Kapitalismus a česká společnost, Praha 1978, 2. vydání Praha 2003.
- Winter Z., Dějiny řemesel a obchodu v Čechách ve XIV. a XV. století, Praha 1906.
- *příručky a skripta*:
- Nečas C. - Zwettler O., Dějiny věd a techniky I - II, Praha 1985 - 1987.

Hoch A. A., Slovníček dějin techniky a vynálezů, Praha 1947.

Jílek F., Světové vynálezy v datech, Praha 1977.

- zemědělství a rybářství

Kubáček A., Dějiny zemědělství v českých zemích, Praha 1994.

Kutnar F., Malé dějiny brambor, Havlíčkův Brod 1963.

Petráňovi J. a L., Rolník v evropské tradiční kultuře, Praha 2000.

Vilikovský V., Dějiny průmyslu zemědělského v Československu, Praha 1936.

Andreska J., Lesk a sláva českého rybářství, Pacov 1997.

Šusta J., Pět století rybníčního hospodářství v Třeboni, Třeboň 1995.

Teplý F., Příspěvky k dějinám českého rybníkářství, Praha 1937.

Němec J.- Hrib M. a kol., Lesy v České republice, Praha 2009.

- pivovary a mlýny

Chládek L., Pivovarnictví, Praha 2007.

Zíbrt Č., Z dějin piva a pivovarnictví v zemích českých, Praha 1894.

Karas J., Historický vývoj mlynářství, Praha 1919.

Páris F., Dějiny mlynářství, Praha 1913.

Štěpán L. - Krivanová M., Dílo a život mlynářů a sekerníků v Čechách, Praha 2000.

- hornictví a hutnictví

Kafka J. (ed.), Rudné a uranové hornictví České republiky, Ostrava 2003.

Kořan J., Přehledné dějiny československého hornictví, Praha 1955.

Kořan J., Staré české železářství, Praha 1946.

- stavitelství a sklářství

Bukovský J. a kol., Dějiny stavitelství, Brno 2001.

Herout J., Staletí kolem nás, Praha 1961.

Chmelíček A., Cihly a jejich vývin, Stavivo 23, 1942, s. 179-182.

Seidlerová I. – Dohnálek J., Dějiny betonového stavitelství v českých zemích do konce 19. století, Praha 1999.

Klepl J., Rozmach českého sklářství, Praha 1939.

Vondruška Vlastimil - Hanghamer Antonín, České sklo: Tradice a současnost, Nový Bor 1992.

- knihtisk

Černá M. L., Stručné dějiny knihtisku, Praha 1948.

Filip J. J., Dějiny papíru, Praha 1946.

Horák F., Pět století českého knihtisku, Praha 1968.

Kabát K., Knihťisk a jeho vývoj v Československu, Praha 1936.

Voit P., Encyklopedie knihy I-II, Praha 2008.

- doprava

Fojtík P. - Linert S. - Prošek F., Historie městské hromadné dopravy v Praze, Praha 1995.

Hajn Ivo, Koněšpřežní železnice. České Budějovice - Linec - Gmunden, České Budějovice 2004.

Hlavačka M., Cestování v éře dostavníku, Praha 1996.

Hlavačka M., Dějiny dopravy v českých zemích v období průmyslové revoluce, Praha 1990.

Pavlíček S., Naše lokálky. Místní dráhy v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Praha 2002..

Roubík F., K vývoji poštovní dopravy v jižních Čechách do poloviny 19. století, JSH 39, 1970, s. 69-79, 154-172.

Roubík F., K vývoji železniční sítě v jižních Čechách, JSH 42, 1973, s. 208-218.

Roubík F., Od nosítek k trolejbusu (Přehled vývoje veřejné dopravy v Praze), Praha 1956.

Roubík F., Silnice v Čechách a jejich vývoj, Praha 1938.

Roubík F., Umělá výstavba jihočeských státních silnic v 18. a 19. století, JSH 41, 1972, s. 29-34, 75-85.

Svoboda M., O zaměstnancích koněšpřežní železnice Budějovice - Linec, JSH 26, 1957, s. 85-90.

Svoboda M., Počátky železniční dopravy v jižních Čechách, Výběr z prací členů Historického kroužku při Jihočeském muzeu 15, 1978, s. 97-103.

- *měření času*

Michal S., Měření času a vývoj hodinářské výroby. Sborník Národního technického muzea 5, 1968.

Michal S., Hodinářství a hodináři v českých zemích, Praha 2002.

K ústní zkoušce student přinese seznam prostudované literatury k předmětu (minimum 10 titulů)